כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות. מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן נתן בכלי והלך והקטיר שלא לשמן, או לשמן ושלא לשמן, או שלא לשמן ולשמן פסולות כיצד לשמן ושלא לשמן: לשם מנחת חוטא ולשם מנחת נדבה, שלא לשמן ולשמן: לשם מנחת נדבה ולשם מנחת חוטא:

גמ' למה לי למיתנא אלא ליתני ולא עלו לבעלים לשם חובה, הא קמ"ל לבעלים הוא דלא עלו לשום חובה הא מנחה גופה כשרה ואסור לשנויי כדרבא דאמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה איבעית אימא סברא ואיבעית אימא קרא: איבעית אימא סברא משום דמשני בה, כל הני לישני בה ונזיל, ואיבעית אימא קרא מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה *נדבה, נדר הוא ג) קרי ליה נדר וקרי ליה נדבה אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו יהא נדבה

ונדבה

כל המנחות שנקמצו שלא לשמן. כגון שהתנדב מנחת מרחשת והביאה וקמצה הכהן ואמר הריני קומץ לשם מחבת ד): כשרות. וקומצן נקטר ושיריהן נאכלין: אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. דלא יצא ידי נדרו וצריך להביא אחרת לשם מרחשת: חוץ ממנחת חוטא. כגון ההיא דמטמא מקדש דכתיב בויקרא (ה) ואם לא תשיג ידו לשתי תורים וגו': ומנחת קנאות. מנחת סוטה: אם קמצן שלא לשמן כגון לשם נדבה או נתן בכלי את הקומץ שלא לשמן או הולך, או הקטיר שלא לשמן, או חישב באחת מעבודות הללו הריני עובד לשמו ושלא לשמו: או שלא לשמו ולשמו. בכלן שתי מנחות פסולין ואין שיריהן נאכלין וטעמא מפ' בגמ'. והא דתנא או שלא לשמו ולשמו דלא תימא לשמו ושלא לשמו הוא דפסולה דתפיס לשון אחרון אבל שלא לשמו ולשמו לא ס) קמ"ל דתף ו) *בתחלת דבריו אדם נתפס אית לן: **גמ'** מדקתני אלא משמע דכל דינה כמנחה כשירה אלא זה בלבד: ואסור לשנויי. בה שינוי אחר כגון אם עבר וקמצה שלא לשמה אסור ליתן קומץ בכלי שלא לשמה: נדבה. בסמיה והא נדר הוא דכתיב כאשר נדרת ז) (דברים כג): אם כמה שנדרת עשית. לשמה יהא נדר כלומר יצאת ידי נדרך ואם לאו יהא נדבה ויביא אחרת לנדרו:

ונדבה

תורה אור

(ה) ואם לא תשיג ידו לשתי תורים וגו'

כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות אלא שלא עלו לבעלים כו'. עבודה קמייתא נקט וה"ה נתינה בכלי והולכה והקטרה כדקתני סיפא ד' עבודות יש בקומץ כנגד ד' עבודות שיש בדם כדאמרינן לקמן בפ"ב (ד' יג.) ובפ"ק דזבחים (ד' ד.) ובאותן ד' עבודות פסלה מחשבה שלא לשמן ומחשבת פיגול דחוץ לזמנו וחוץ למקומו אבל בחטפה והגשה אין מחשבה פוסלת אע"ג דבעי כהונה ובפ"ק דזבחים (דף ה.) ילפינן מקראי דמחשבה פוסלת בשלמים בד' עבודות ושאר זבחים ילפינן משלמים בהיקשא דזאת התורה ומקרא דמוצא שפתיך ומצריך להו ונראה דלמנחות נמי ילפינן למצוה משלמים מההיא היקשא גופה כמו בזבחים ומדרשא דר' שמעון דדריש בגמרא בסמוך קדש קדשים היא כחטאת וכאשם מנחת חוטא הרי היא כחטאת מנחת נדבה הרי היא כאשם לא מצינן למילף דלא עיקר דרשא היא כדאמרינן בפ"ק דזבחים (דף יא.) *דעיקר קרא לכדרי' יהודה בריה דרבי חייא *ח) בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת ט) כו' ולעכב במנחת חוטא מפרש התם מדכתיב בה היא כמו בחטאת וכן מפרש נמי בפירקין (דף ז.) דגמר מנחת חוטא ומנחת קנאות *דפוסלות שלא לשמן דכתיב בהו היא ואם תאמר ועופות דבעו לשמן כדאמרינן בגמרא וכדתנן בזבחים בפ' חטאת העוף (דף סו:) מנלן דאי מהיקשא דזאת התורה אי אפשר לומר כן לפירוש הקונט' דפ"ק דחולין (דף כג.) גבי עולת העוף דכתיב ואת השני יעשה עולה כמשפט ודריש התם כמשפט חטאת בהמה דאינו בא אלא מן החולין וביום וביד ימינו שהקשה שם הקונטרס דמהיקשא דזאת התורה נפקא ודריש מיניה בסוף התודה (לקמן דף פג.) מה חטאת אינו בא אלא מן החולין אף כל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין *ופירש בקונטרס *(דמתוך כך) דעוף לא כתב בההוא קרא ולא אמרינן אלא בקרבן בהמה ואין לתרץ דילפינן עופות מזבחים לענין לשמן דהיכא למיפרך מה לזבחים שכן טעונין כלים דכי האי גונא פריך בפ' איזהו מקומן (זבחים דף מח:) גבי צפון ומיהו לפירוש הקונטרס דחולין קשה דעל כרחך עופות כתיבי בקרא דזאת התורה י) דמסיק התם דביום דחטאת העוף מביום צותו נפקא דכתיב בתר היקשא דזאת התורה וכן במגילה בפ' הקורא למפרע (דף כ) גבי כל היום כשר למליקה דדריש בגמרא מביום צותו ובפ' קמא דזבחים (דף ז:) גמרא תנן מן הפסח דריש פסח לענין לשמן למצוה מדאיתקש לשלמים מדכתיב ביום צותו להקריב את קרבניהם זה בכור מעשר ופסח א"כ כיון דעופות נמי מביום צותו נפקי שמע מינה דעופות נמי איתנהו בהיקשא דזאת התורה והוא הדין לענין שלא לשמן למצוה מדאיתקש לשלמים ולעכב בחטאת העוף דדרשינן בתורת כהנים מדכתיב היא והא דאיצטריך לן כמשפט בפ' קמא דחולין (דף כב.) יש לפרש אליבא דר' אליעזר דפ' התודה (לקמן דף פב) דלית ליה היקשא דזאת התורה ול"ע דהכי דרשא דמייתי בפ"ק דחולין (דף כג.) דמשלו ולא משל ציבור ולא משל מעשר דריש לה בפרק התודה (לקמן דף פג.) אליבא דר' עקיבא ודלא כר' אליעזר ועוד הכי ילפינן עופות מחטאת בהמה דקאמר על כרחך לאו *מפרו של אהרן קאי דמה מצינו לשם אלא מחטאת בהמה דלעיל מינה קאי שמביא במעשרות או באה חליפין לה כדפי' שם בקונטרס וחטאת בהמה מפרו של אהרן ילפא מדאיקרי חטאת והיינו למד מן הלמד ועוד קשה למה לי למדרש התם בפרו של אהרן משלו ולא משל מעשר תיפוק לי' כדאמרינן בסיפרי בפרשת ראה אנכי בענין דממעט עולות משום דכתיב גבי מעשר ואכלת ופרו של אהרן לשריפה קאי ומיהו בזה י"ל הא דכתיב אשר לו עיקר אתא למידרש משלו ולא משל ציבור *ונראה לפרש דמיתורא דרשינן כל חטאות דכתיב בפרו של אהרן את פר החטאת אשר לו דהוה מצי למכתב יא) את הפר אשר לו וכתיב החטאת למימרא דכל חטאות בין חטאת בהמה בין חטאת העוף משלו דהיינו מן החולין ולא משל מעשר והשתא ניחא דלא הוי היקש ומיהו אכתי קשה למה לי כמשפט לענין חולין גבי עולת העוף תיפוק ליה מדרשא דסיפרי דהא אינה נאכלת וי"ל דס"ד דלאתא והקריבו לחלק לענין חולין כדדריש התם וחלק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף מדכתיב והקריבו *מתוך כך ניחא ליה דלא הוה ילפינן לה מהקישא דזאת התורה משום דכתיב והקריבו וא"ת אם כן מאי פריך התם ביום מביום צותו נפקא דילמא סיימי מחלק מוהקריבו וי"ל דביום צותו כתיב על זאת התורה לעולה דמשמע כל עולות ולוג שמן של מצורע דבעי לשמן כדתניא לקמן בהקומץ רבה (דף כז:) *(גמר) שבע הזאות שבפרה (דקתני בברייתא) ושבפנים ושבמצורע שלא לשמן פסולות פי' לגרסא כדמסיק יש לפרש דנפיק מהקישא דזאת התורה דביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם (ויקרא ז) איירי נמי בלוג שמן של מצורע דאיקרי קרבן כדדרשינן בפ' ואלו מנחות (לקמן ד' עג.) לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע אבל אין לתרץ דהוי בכלל אשם מצורע דאם כן יפסל שלא לשמו לר' אליעזר כאשם ולקמן בהקומץ רבה (דף כח.) מסקינן דלא מיפסל משום דהוי למד בהיקש ודבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד בהיקש ומהא דדריש במגילה (דף כ) מליקה מביום צותו ושחיטה מביום זבחכם ולא דריש שחיטה מביום צותו כמליקה משום דשחיטה לאו עבודה היא: **שלא** לשמן. לכאורה משמע דאיירי בשינוי קודש כדמפרש בסיפא לשם מנחת חוטא לשם מנחת נדבה והוא הדין שנוי בעלים כדמוכח בגמרא בפ"ק דזבחים (דף ד.) ושמא פשיטא ליה להש"ס בכל הוכחי דשנוי בעלים כשנוי קודש כתירוצו של רבה דמשני בגמרא כאן בשנוי בעלים אי נמי ממתני' דפרק בית שמאי (זבחים דף מו:) לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח: **לשמן** ושלא לשמן. בפ"ק דזבחים (דף ב) מסקינן דסתמן כלשמן יב) קאמר: **קרי** ליה נדר וקרי ליה נדבה. משמע מהכא דכל היכא דכתיב נדר נדר דוקא ונדבה נדבה דוקא וכן בפ"ק דר"ה (דף ו.) לענין בל תאחר ואפילו לר"מ דפ"ק דחולין (דף ב. ושם: ד"ה אבל) דדריש טוב אשר לא תדור טוב מזה ומזה שאינו *) נודר כל עיקר אלמא קרי לנדבה נדר שאני הכא דדריש מדשני קרא בדיבוריה אי נמי בחולין דריש דכיון דחייש קרא לתקלה לא שנא נדר ולא שנא נדבה דבתרוייהו איכא למיחש אי נמי משום דנודר נפקא לן מכי תחדל שמע מינה דטוב אשר לא תדור לנדבה אתא: **ואם** לאו יהא נדבה. אע"ג דבפ"ק דראש השנה (דף ו.) דריש ליה לענין בל תאחר דלא שייך לאחר שחיטה הכא דריש מפשטיה דקרא דמשמע דקרי ליה לנדר נדבה:

*) נ"א מדר

שחיטה

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי' פי"ז מהל' פסולי המוקדשין הלכה ב

ב ג מיי' שם הל' ג

נוטא

קמ"צ מנחה שלא לשמה

נוטא

מנחה שנקמצה שלא לשמה [illegible]

מסורת הש"ס

*כיצד: מחשבה (פסולה) בקומצי [illegible]

ר"ל בגמר דבריו ר"ל דאף בגמר וכו' דיבוריו וכו' ברש"י פסחים ס ע"א ד"ה אלא. נ"ק

זבחים ב.

ב"ק סט.

[פרשת ה: ופ"ג]

דברים כג

[זבחים ב: ה]

נ"ל ומתוך כך פי' הקונט'

למפרו פי' אלא למחטאת פי'. נ"ק

נ"ל וצריך לומר דמיתורא פי'

ומתוך כך ניחא לי. נ"ק

גבי. נ"ק

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כל וכו' דעיקר קרא לכדרי' יהודה כו'. ק"ל הא לגמ' דקי"ל דהרק בשמאל פסול בכל הקדשים ל"ש לנפרש כלל כן ודרשא דר"י בריה דר"ח אם בא לעובדה בכלי בשמאל והא גם בשמאל פסול בשמאל ובזבחים מסקינן ס"ע גר"ס אבל לדידן ע"כ קרא למצין שלא לשמה דמנחת חוטא כחטאת ומנחת נדבה כאשם ול"ע:

שיטה מקובצת

א] מנחת חוטא. הכתובה בפרשת ויקרא והיינו אכילת קדש וכניסת מקדש בטומאה ושמיעת קול וביטוי שפתים והייתי עשירית האיפה והיא נקראת מנחת חוטא ואין בה לא שמן ולא לבונה: ב] כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשרות. למה לי למתני אלא. פי' דהא אמרינן לעולם ישנה אדם דרך קצרה א"כ למה לי למיתנא אלא ולישנא דאלא משמע דיש בהן כשרות הרבה ואין בהם משום פסול אלא שלא עלו והיינו כשרות יש אלא שהקומץ נקטר והשירים נאכלין. ומשני דאסור לשנות בהן. תוס' מהר"ם: ג] קרי לה נדר וקרי לה נדבה. ס"א איתו א): אלא אם כמה שנדרת. והיינו דקרא אם מוצא שפתיך תשמור תעשה מוצא שפתיך או יהא ממש כמו שנדרת ואם לאו לה' אלהיך נדבה. תוס' חיצוניות: ד] לשם מחבת. והיה שינוי בעלים כגון מנחת ראובן לשם מנחת שמעון. תוס':

ס] ולשמו לא. עיין לקמן רש"י דף קי ע"ב: ו] קמ"ל דאף בגמר דבריו אדם נתפס אית לן והלכך איצטריך למתני ותני תרי בבי: ז] נדרת. אלא מהלא כתיב תשמור כאשר נדרת אלא מהלא כתיב תשמור ועשית כאשר נדרת משמע הכי אם כמה שנדרת עשית לשמה יהא נדר כלומר יצאת ידי נדרך ואם לאו יהא נדבה ויביא אחרת לנדרו. אלמא מדמי לנדבה האי שעשאם שלא לשמו וכיון דנדבה היא אסור לשנויי בה: ח] בריה דרבי חייא הוא דאתא בא לעובדה: ט] בחטאות כו'. ועוד דלקמן בפרקין [דף ד.] אמרינן בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אלא דבחטאות ובאשם אין זה עיקר הדרשא. מהר"ם: י] דזאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ותו' דמיירי בין בבהמה בין בעוף: יא] את הפר אשר לו. עיין תוס' חולין דף כ"א ע"א [ד"ה במשפט]: יב] דסתמא כלשמן דמי. הגה"ה:

ה] וכן בר"ש זבחים דף ב ליתא לתיבות קרי ליה נדר וקרי ליה נדבה ע"ש.